

Химия кабинетинде иштөө үчүн коопсуздук техникасынын эрежелери.

1. Заттарды кол менен кармоого, даамын татууга болбойт.
2. Заттардын жытын билүүдө идишти бетке жакын алып келбөө керек, буу жана газдар менен дем алганда дем алуу жолдорун дүүлүктүрүшү мүмкүн. Жытты билүү үчүн идиштин оозунан алакан менен бетти көздөй желпүү керек.
3. Мугалимдин көрсөтмөсүз өзүңөргө белгисиз заттарды аралаштырбагыла.
4. Газ оттугун ширеңке менен гана күйгүзгүлө. Күйүп жаткан жалынга жакындап эңкейип карабагыла.
5. Заттарды пробиркага ысытканда жалынга толук алып келбөө керек, тескерсинче, пробирканын түбүн гана жалындын учуна тийгизгиле, ал эми пробирканын оозун өзүңө жана кошунаңа каратпагыла. Ысып турган пробирканы пластмасса штативке койбогула.
6. Эгерде ысык жалынга, бууга, ысык буюмдарга, электр тогуна күйүп калган учурда, калийдин перманганатынын (марганцовка) эритмесине нымдалган материалдарды баскыла. Вазелин жана май менен майлоого болбойт.

Техникалык коопсуздук эрежелери

1. Жалпы коопсуздук эрежелери:

- Информатика кабинетине бардык окуучулар техникалык коопсуздук боюнча атайын инструктаждан жана ден соолугу жөнүндө медициналык кароодон өткөндөн кийин гана кирүүгө уруксат берилет.
- Информатика кабинетинде окуучулар жүрүм-турум эрежелерин, эмгек, эс алуу нормаларын, сабактардын расписаниелерин туура сактоого тийиш.
- Кабинетте окуучуларга терс жана зыяндуу таасирин тийгизүүчү факторлор болбоосу керек (өткөргүчтөрдүн ачык жерлери ж.б.).
- Кабинетте окуучулар жаракат алса, өзүн жаман сезсе алгачкы медициналык жардам көрсөтүү үчүн керектүү болгон медикаменттер менен толукталган медициналык аптечка болууга тийиш.
- Кабинетте тазалык, окуучулардын өздүк гигиенасы, класстын санитардык гигиеналык нормалары сакталышы зарыл.
- Кабинетте өрт коопсуздугунун эрежелери, өрт коопсуздугуна каршы өрт өчүргүч (огнетушитель) болушу керек.
- Окуучулар арасында тартип бузуулар болсо, коопсуздук эрежелери туура, так аткарылбаса, плансыз кайра инструктаж өтүлүүсү зарыл.
- Берилген нускаманын сакталышы информатика сабагынан берген мугалимдер менен окуучулар үчүн милдеттүү;
- компьютердик техникага аяр мамиле кылуу;
- мугалимдин уруксатсыз компьютерди ордунан жылдырбоо;
- Дисплейдин экранынын жарык менен камсыз болушу керек, мында аны күн нурунун түз түшүшүнөн сактоо зарыл;
- Кабинеттин айнеги ачык түрдөгү штора менен тагылуусу.

2. Иштөө алдындагы коопсуздук:

- Кабинетти кылдаттык менен жөлөндүрүү, абанын температурасы 19°C-21°C, салыш-а нымдуулук 55-60% болушу керек.
- Токтун жөрдөштирилгендигин текшерүү.
- Мугалимдин уруксаты менен компьютерди жаңдыруу.
- кабинетке мугалимдердин уруксаты менен кирүү, аппаратурага сүйкөнбөө;
- олтуруучу орун даярдоо;
- мугалимдин уруксатысыз аппаратураны күйгүзбөө (не включать);
- көзү начар көрсө очки тагынуу;
- электр точкасына туташтырууда аяр болуу.

4. Авариялык кырдаалдагы коопсуздук:

- Иштел жатканда компьютерде кандайдыр бир туура эмес белгилер байкалса, бир жыт, үн, жаркыроолор байкалса дароо мугалимге билдириши керек;
- Кокусунан өрт коркунучу туулса, мугалимдин көз алдындагы кабинеттен чыгуу;
- Кокусунан жеңил мөртүнүүгө чалдыкса, мугалимге жардамга кайрылуу;
- Аппаратура көрсөтпөй жатса, тезинен мугалимге кайрылуу;
- Өзүн жаман сезсе, баш оору, баш айлануу ж.б. симптомдор байкалса ишти токтотуу, мугалимдерге билдирүү зарыл.
- Өткөргүчтөрдө ачык жерлери байкалса, компьютерди дароо өчүрүү, жаракат алгандарга 1-медициналык жардам көрсөтүү, бул жөнүндө администрацияга билдирүү керек.

3. Иш мезгилиндеги коопсуздук:

- Мугалимдин уруксатысыз компьютерди өчүрбөө.
- Бир компьютерде эки же андан ашык окуучу иштөөгө мүмкүн эмес.
- Компьютерде иштөөнүн узактыгы:
  - 7-класстар үчүн 20 минута
  - 8-9-класстар үчүн 25 минута
  - 10-11-класстар үчүн 30 минута
- Андан кийин сөзсүз көздүн чарчоосун жок кылуучу көнүгүүлөр үчүн 10 минута дем алуу керек.
- Өндүрүштүк практика мезгилинде компьютерде иштөөнүн узактыгы 16 жашка чейинкилер үчүн 2 саат, андан чоңдор үчүн 3 сааттан ашпоо керек.
- Ар бир 20-25 минутадан кийин атайын көз үчүн көнүгүүлөр, 45 минутадан кийин физ-к көнүгүүлөр аткарылганы пайдалуу.
- Кружоктор сабак бүткөндөн кийин толук 1 сааттан кийин жумасына эки жолудан көп коюлбашы керек. Жалпы узактыгы:
  - 2-5-класстар үчүн 60 минута, 6-11-класстар үчүн 90 минутадан ашпоо керек.
- Ар бир 15 минутада көзгө гимнастика жасоо;
- Техника менен иштөөдө ар бир мүчүлүштөр боюнча мугалимге билдирүү.

5. Иш бүткөндөгү коопсуздук:

- Мугалимдин уруксаты менен компьютерди өчүрүү, классты иретке келтирүү.
- аппаратураны булагынан ажыратуу;
- иштөө орундарын иретке келтирип, мугалимдин уруксатысыз чыгып кетпөө.
- Кылдаттык менен жөлөндүрүү, компьютерлерди, столдорду нымдуу тряпка менен сүртүп тазалоо.

Коопсуздук техникасын сактоо эрежелери

1. Ток туташтыруу жана өчүрүүчү булактар ишке даяр болушу керек.
2. Техника каражаттары ишке жарактуу болушу керек.
3. Ток булагына иш башталарда гана туташтыруу зарыл
4. Техника каражаттары менен тааныш гана адамдар иштей алышат.
5. Ток булагына туташтыруучу жерлер бузулган болсо, анда өз алдынча иш жүргүзүүгө болбойт.
6. Техникалык каражаттар тарбиячынын жетекчилиги астында колдонууга тийиш.
7. Балдар жанына ар кандай учтуу буюмдарды алып жүрүүгө тыюу салынат.
8. Тайпалардагы бардык буюмдарга аяр мамиле кылуу зарыл

